

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Dvbivm V. An infideles vel hæretici ejici è regno Catholicorum possint, ea conditione, ut, si velint remanere, fiant Christiani?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

q. 10. *pura*. 7. Præcipua tamen ea ducitur ratione, quia neque titulo charitatis, neque titulo iustitiæ vindicativæ possunt id Christiani Principes facere.

Azorij
sententia
probat

In hac verò controversia placet sententia Azorij *lib. 8. c. 24. Tom. I.* qui præmissa distinctè respondet. Aut enim pagani, inquit, id jus naturæ non servant, quod debitum DEO cultum & honorem tribuendum præscribit; aut id quod cuique homini reddendum quod suum est, jubet. Si loquamur de priori jure naturæ, nequeunt pagani justè puniri, eo quod divinum cultum & honorem despiciant. Si verò de posteriore, quo jus naturæ dissolvunt, puniri jure queunt: ut si furta, latrocinia, adulteria, homicidia, falsa testimonia, incestus, stupra aut perpetrent ipsi, aut liberam concedant facultatem hujusmodi mala perpetrandi, aut passim in alijs, quos jure suo ab ijs malis coercere possunt ac debent, sine ulla pœna, supplicioque permittant. His enim legibus naturæ violatis, planè consequitur, ut innocentes multis damnis, incommodis, & malis afficiantur. Jure autem naturali innocentium injurias propulsare & possimus, & debemus. Item, quia ejusmodi mala communi Reipublicæ saluti, paci, & bono ordini & noceant. Ex his clarè fit paganos eo solum, quia infideles sint, non posse à Principibus Christianis puniri, aut debellari: quæ communis est Theologorum sententia.

Illud tamen occurrit animadvertendum, si Princeps paganus jura naturæ pervertat, aut passim à suis populis perverti imponere sinat, illisque inferat injuriam, tunc poterit Reipublica seipsum tueri, ac Christianos Principes ad sui auxilium vocare, atque ipsos posse paganos Principes debellare.

Principum
Christi
jus in pa-
ganos.

Petes, quibus casibus Principes Christiani jus habeant agendi contra paganos? Respondetur cum Covarruvia *loc. cit. nu. 3.* primò in eo ne aditum præcludant idoneis Evangelij nuncijs ad eos destinatis, eos excludendo, aut indignè & contumeliosè tractando. Deinde ne in Christum ejusve Religionem & fidem probræ, & maledicta conjiciant. Præterea ne eos impediant, ne remorentur, qui se ad Christum convertendi desiderio tenentur. Item ne eos persequantur, qui Christi Evangelium audire cupiunt, student, aut annunciandum sibi & audiendum curant. Insuper ne quovis modo ad Christum convertos infestent, opprimant, vexent. Tum etiam, ne vi, metu, minis, mendacijs, fraudibus alios inducant ad simulacra Deorum veneranda, ad ipsos eis adolendum, aut ad legem naturæ pervertendam, aut ad susceptam Christi fidem deserendam: non tamen si exemplo, verbis, monitis, precibus, muneribus ad id eos alliciant, & invitent. Postremò ne suos, vel alios vanis suis Dijs immolent. Item ne eos permoveant, ac incirent ad immolandos homines, ut Dijs suis inserviant, vel ad eos mactandos, ut vesci queant eorum carnibus more ferarum. Sed quid si fontes homines aliqui capitis pœna damnati, Dijs immolari apud eos ritibus soleant, aut mactati, ut eorum carnes edantur? Respondetur nihil hoc referre: fontes enim jure quidem capite puniuntur, nefariè tamen, & impiè Dijs immolantur, aut ob humanarum carnum esum necantur.

De infidelibus verò qui in ditione Christianorum Principum versantur, quando, & quatenus compelli possint ad Deorum suorum cultum abjiciendum, ad legem naturæ servandam, ad ritus superstitionis relinquendos, & ad omnem dæmo-

num impietatem sacrilegam detestandam diffinitate non caret: sed vera sententia tenet posse Principes Christianos ritus superstitionis infidelium gentilium, & aliorum è medio tollere, quia sunt contra legem naturæ, cujus custodiendæ curam debent magistratus gerere; cujus rei exemplum extat in *l. nemo C. de paganis, & templis, & sacrificiis eorum*, qua Constantinus jussit eorum templa claudi, & sacrificia aboleri, ob quæ laudatur ab Augustino *Epistola 48.* & Ambrosio *Epistola 30.* & in Conc. 8. Carthaginensi *Can. 15.* decretum est, ut Patres pererent ab Imperatore, ut quæcunque residuæ essent superstitiones Gentilium omnino deleterentur.

Ex quibus perspicuè constat, posse paganos legibus Principis Christiani, cujus ditioni & imperio subjiciuntur, compelli, ut unum DEUM revereantur, idolorum cultum abjiciant, leges & jura naturæ custodiant, nihil denique in contemptum Christianorum, & rerum sacrarum audeant perpetrare. Nam hoc ipso quod Christiani Principi ditioni subjeçti sunt, quemadmodum cogi possunt eas leges servare, quæ ad commune Reipublicæ bonum, videlicet salutem, tranquillitatem, & pacem pertinent (quoniam interdici eis potest ne noctu arma deferant, ne tributa denegent, ne pacta perfringant, ne promissa violent, ne frumenta extrahant, ne furta, adulteria, homicidia committant;) sic etiam adstringi possunt ad germanum, & verum cultum uni DEO, bonorum omnium auctori, quod & natura ipsa edocetur, deferendum, ad idola è medio tollenda, ad jura naturæ conservanda. Ceterum Christiani prohibentur in paganos irruere, aut eorum bona diripere privata auctoritate *l. Christianis C. de paganis*, quæ lex lata est ab Imperatorib. Honorio, & Theodosio. Quamvis Christiani Principes simile jus habeant in paganos sibi subjeçtos; Ecclesia tamen aliquando aliquos eorum ritus jure permittit, ut rectè docet *D. Tho. 2. 2. q. 10. art. 11.* eam scilicet ob causam, ut plura, vel majora aut graviora mala vitentur, qualia forent, si pagani graviter offenderentur, si dissidia, & odia inde oritura probabiliter timerentur, vel si ad fidem Christianam suscipiendam aditus difficilior rediretur.

D. Thom.

DUBIUM V.

An infideles vel hæretici ejici è regno Catholicorum possint, ea conditione, ut, si velint remanere, fiant Christiani?

Probabile valde est posse Principes Christianos ex sua ditione Judæos, aut paganos expellere, datis inducijs, ut, si intra tale tempus baptizentur, possint remanere. Id sub nostram ferme ætatem in Hispania à Rege Catholico Ferdinando hujus nominis V. factum fuisse legitur (ut tradit Simancas de *Cathol. Instit. lib. 3. c. 7.*) ex multorum hominum doctissimorum consilio, & sententia, Jussit enim Saracenos, & Judæos quosque ab Hispaniis discedere, quò vellent, intra quadrimestre temporis spatium, ut vel ad fidem, & Religionem Christianam converterentur, vel bonis omni-

omnibus suis venditis ab Hispania discederent, eis tamen, qui sacro baptisinate inungi cuperent, remanere concessit. In hoc enim vis simpliciter non infertur, sed libera oprio datur, ut vel Christianorum provincias desertant intra certum tempus, vel Christiani fiant.

D V B I V M VI.

An filij infidelium parvuli in vitis eorum parentibus possint baptizari?

Parvuli infidelium filij in triplici sunt differentia: aut enim sunt filij hæreticorum, aut Sarcenorum, vel Ethnicorum, qui ad Christianam ditionem minime pertinent, aut eorum, qui ad Principum Christianorum ditionem attinent, de quibus singulis suo ordine breviter dicemus.

Conclusio prima. Jus est pene Ecclesiam hæreticorum in infantes, in vitis ipsorum parentibus, baptizare, quia hæretici eo ipso, quod sunt baptizati, Ecclesiæ jurisdictioni subduntur; casu quo ipsi abstantur patria potestate, quam habent in filios, æquissimo jure potest Ecclesia eos compellere, ut filios suos baptizent; ac ipsis rennentibus eos subtrahere, & sacro baptismatis fonte abluere. Imò Ecclesia eorum hæreticorum filios ereptos, ac baptismate renatos in Christo potest apud se retinere. Quin imò nec debet, nec potest illos parentibus restituere, quoniam haud dubie à parentibus seducti, corrumpentur brevi. Unde merito hæretici, patria illa potestate, quam in filios habent, privantur, & filij sui juris effecti curæ Ecclesiæ relinquuntur.

Conclusio secunda. Filij infidelium, qui sub Christianorum imperio non degunt, nulla ratione possunt sine peccato, eorum in vitis parentibus baptizari. Ita tenet communis omnium sententia, quam habet S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 12. & 3. p. q. 68. art. 10. Ratio est, quia nunquam Ecclesia hætenus hoc jure & potestate usa est, cum tot in primis Christiani Imperatores, & tam pij Pontifices præcesserint.

Conclusio tertia. Filij nati ex uno parente Christiano, altero verò infideli jure possunt baptismate donari, annente parente Christiano, etiam si alter renuat, ut aperte constat ex c. *ex literis*, de convers. infidelium, & ex alijs juribus, etiam si is, qui renuit, sit pater, dummodo parens fidelis diligentem curam suscipiat filij instituendi, caveatque ne ab alio infideli seducatur. Tenet hoc Azor. Tom. 1. lib. 2. c. 25.

Sed quid si uterque parens tam fidelis, quam infidelis filium prohibeat baptizari, potest ne Ecclesia contra voluntatem eorum illum baptizare? Respondetur posse, quia cum parens fidelis teneatur illum baptizare, atque Ecclesia habeat jus eum cogendi, si renuat, tunc eo ipso Ecclesiæ curæ & providentiæ relinquitur.

Conclusio quarta. Si parentes infideles longissime ab sint, & distent à filijs parvulis, licet Christianis, in quorum manus filij devenerint, eos baptizare. Ita tenet Azor. l. 8. *Instit. moral.* c. 25. Tom. 1. Quia perinde est, ac si essent omni parentum auxilio destituti, & ob id eorum curam DEUS

demandavit his, ad quos aliqua tandem ratione pervenerint. Quare illi sive bello capti, sive fito, sive violentia sublati, sive emptionis jure acquisiti sive expositi, sive alio modo ad Christianum hominem transferent, baptizari, & in fide Christiana instrui debent. Nam quamvis verisimilius sit esse contra voluntatem parentum, tamen cum non sint sub eorum cura, sed sub Christianorum potestate, ad eos attinet eorum curare salutem. Si verò parentes non longè absint, & consili facile queant, si filij non sint servi Christianorum effecti, requirendus est eorum consensus, quia nondum sub eorum patria potestate esse desierunt.

Conclusio quinta. Infantes eorum infidelium, qui sunt Christianorum mancipia, non possunt baptizari in vitis eorum parentibus. Docent id D. Thom. ejusque discipuli 3. p. q. 68. art. 10. & 2. 2. q. 10. art. 12. & alij quamplurimi auctores, ea ratione ducti, quod infantes in his, quæ pertinent ad salutem animæ, paterna cura dirigi, & gubernari debent, nec Ecclesia unquam hujusmodi filios in vitis parentibus baptizare consuevit. Contra iam opinionem sequutus est Scotus in 4. Dist. 4. q. 9. & alij cum eo. Probabilior verò & verior est prima sententia.

Conclusio sexta. Si infidelium infantes in vitis parentibus baptizentur, baptismata, etiam si injuria fuerit collatum, erit firmum & validum. Ita Cajet. 3. p. q. 68. art. 10. Silvest. verbo Baptismus 4. q. 7. So. 4. dist. 5. q. p. art. 10. Estque communis Theologorum tenentia. Hancque fuisse mentem D. Thomæ colligunt: nam ideo probat ille hujusmodi infantes in vitis parentibus non debere baptizari, quia eorum curæ, & potestati subtrahi deberent, ne parentis suasionibus & fallacijs à fide deficerent, & sacramento fieret injuria; at si sacramentum collatum esset irritum, nulla efficeretur injuria.

Conclusio 7. Si infantulus jam jam moreretur, secundum probabilem sententiam, posset in vitis parentibus baptizari. Ita So. ut supra. Ego, inquit, in eo casu puerulum baptizarem, quoniam cum vita animæ, & corporis periclitetur, magno beneficio afficitur si in Christo renascatur, & parentibus injuria non fit, cum brevi eum sint amissuri. Nec fit injuria sacramento, cum non sit jam locus deceptioni, & parentum perversioni.

Conclusio octava. Filij infidelium, cum ad rationis usum pervenerint, parentibus ipsis adhuc rennentibus, jure possunt abluji baptismate. S. Tho. 3. p. q. 108. art. 10. Quia sunt jam facti sui juris in his, quæ ad suam salutem spirituales spectant. Si verò sit dubium, an sint compotes rationis, tunc non poterunt baptizari, quia in dubijs melior est conditio possidentis, & cum parentes fruantur possessione in filios, his in vitis non sunt baptismate abluendi.

Petes, quosnam parentum nomine intelligi oporteat, cum differimus an in vitis parentibus, &c. Respondetur, nomine parentum intelligi quoque tutores datos infantibus parentibus destitutis: ad eos enim parentum officium, & cura transtulit, sic Palud. in 4. dist. 4. q. 4. art. 3. Quamvis Sotus 4. dist. 5. q. 1. art. 10. affirmet non esse ita magnam injuriam, si in vitis tutoribus filij infidelium baptismati donarentur.